

Bente Sorgenfrey

Hvad skal Danmark leve af?

At Danmark står over for en række udfordringer som følge af globaliseringen er vist åbenlyst for enhver. Men den diskussion, som er fulgt i kølvandet på nedsættelsen af globaliseringsrådet, har klart vist, at der er mange forskellige svar på, hvordan vi skal møde disse udfordringer.

Dansk Industri er vel nok dem, der har hejst den ideologiske fane højest. Ned med skatterne. Beskær velfærdsydelserne. Reducer den offentlige sektor.

Heroverfor kan det være nødvendigt at understrege, at Danmark ikke er i en krisesituation. Faktisk viser en række internationale undersøgelser, at Danmark står i en fordelagtig udgangsposition med hensyn til den fremtidige velstandsudvikling – også selvom vi har et højt skattetryk, en stor offentlig sektor og mange reguleringer af den private sektor.

Disse faktorer er faktisk netop årsagen til, at vore muligheder for at løse globaliseringens udfordringer er langt bedre end de fleste andre landes.

Lidt firkantet sagt kan man ud fra en række internationale undersøgelser konkludere, at der er 2 økonomier, der står særlig stærkt. På den ene side den amerikanske og på den anden side de nordiske økonomier, herunder især den danske.

Det amerikanske samfund er meget forskelligt fra det danske. Vi skal ikke efterligne den amerikanske model med dens mange skævheder og uligheder. Vi skal ikke angribe grundpillerne i det danske velfærdssamfund. Vi skal derimod udvikle velfærdssamfundet og bygge videre på de grundlæggerne principper og holdninger, der har gjort os til et af de mest konkurrencedygtige samfund i verden.

Vi skal først og fremmest bygge videre på det, vi kalder den danske model. Vi skal nationalt styrke den sociale dialog mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter om de mange udfordringer, vi står over for – ikke kun på grund af globaliseringen, men også på grund af den teknologiske udvikling og behovet for en videreudvikling af den offentlige sektor.

Men vi skal også værne om og styrke de frie overenskomstforhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter og den omfattende dialog mellem ledelse og medarbejdere på arbejdspladserne.

Dernæst skal vi udvikle den offentlige sektor og dens velfærdsydelser, så den offentlige sektor forsat er en katalysator for vækst, og så der fort-sat er en høj kvalitet i velfærdsydelserne.

Gode daginstitutioner og skoler, gode sundhedstilbud osv. er en forudsætning for den høje erhvervsfrekvens, vi har i Danmark. Den skattefinansierede bredde i velfærdssamfundet og velfærdssamfundets tilbud til borgerne er en afgørende forudsætning for at bevare sammenhængskraften i samfundet og dermed gøre Danmark til et attraktivt land at investere i.

Og ikke mindst vore flexicurity-ordninger på arbejdsmarkedet giver virksomhederne en fleksibilitet, fordi det offentlige via a-kasser og andre sociale ordninger spænder et sikkerhedsnet ud for de personer, der får problemer på arbejdsmarkedet.

For det tredje er det afgørende, at vi gør de danske arbejdspladser endnu mere attraktive. Det forudsætter bl.a., at vi både i den private og den offentlige sektor har gode ledere, som har mod, som er visionære og som er indstillet på et seriøst og omfattende samarbejde med medarbejderne. De skal udfordre, motivere og give plads til medarbejderne. Men de skal naturligvis også kunne dokumentere effekten af arbejdspladsens ydelser.

Sidst – men absolut ikke mindst – vil jeg som det fjerde understrege betydningen af uddannelse, uddannelse og atter uddannelse. Der må skabes et grundlag for livslang kompetenceudvikling, opkvalificering og uddannelse for alle på arbejdsmarkedet.

Det forudsætter, at de grundlæggende uddannelsessystemer fra folkeskolen til universiteterne er blandt de bedste i verden. Derfor er det vigtigt konstant at sætte fokus på udvikling overalt i uddannelsessystemet.

Men effekten af kvalitetsudviklingen i uddannelsessystemerne er ofte først synlig på lang – i nogle tilfælde endog meget lang – sigt. Derfor er det afgørende, at vi får et voksen- og efteruddannelsessystem, der giver reelle muligheder for kompetenceløft og ajourføring af kvalifikationer for alle på arbejdsmarkedet.

En bred og massiv VEU-indsats kan kun lykkes med udgangspunkt i et stærkt og målrettet offentligt VEU-system. Den enkelte person eller virksomhed hverken kan eller skal løfte den opgave.

Den offentlige VEU-indsats skal derfor målrettes uddannelsesaktiviteter, der giver generelle arbejdsmarkeds- eller studierelevante kompetencer og kvalifikationer og som fremmer motivationen til at uddanne sig.

Der skal udvikles et videreuddannelsessystem, der giver alle mulighed for at opnå kompetencer på et højere niveau.

Hvis den offentlige efter- og videreuddannelse skal styrkes, må der foretages en genopretning af de sidste års mange nedskæringer på området. En målsætning om, at efter-

og videreuddannelsessystemet skal spille en central rolle for livslang læring kan ikke løftes, uden at det offentlige påtager sig det finansielle hovedansvar.

De kortuddannede samt de læse- og stavesvage er naturligvis en væsentlig målgruppe for VEU-indsatsen. Det er vigtigt både i forhold til at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, men også for at fastholde sammenhængskraften i samfundet.

Også på forskningsområdet må indsatsen styrkes. EU har opstillet en målsætning om, at medlemslandene inden år 2010 skal investere 3 pct. af bruttonationalproduktet i forskning. Danmark halter klart bagefter denne målsætning. Der skal derfor afsættes betydelige midler til flere forskere, bedre udstyr osv.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at ny viden har mange kilder. Forskning er én kilde, men ny viden kan også være brugerdreven innovation eller komme fra professionsudviklingen.

Meget tyder på, at vi ikke er gode nok til at systematisere og anvende den viden. For meget forskning bliver i "elfenbenstårnet", og for megen praksisdreven innovation bliver i for "snævre grupper" med det resultat, at ny viden ikke omsættes i konkrete aktiviteter, der kan skabe vækst.

Meget tyder også på, at vi ikke i tilstrækkelig grad er gode til videndeling. Samspillet mellem uddannelsessystemet, arbejdsmarkedet og erhvervslivet fungerer ikke altid tilstrækkelig godt.

Udviklingen af en strategi, der sætter viden i centrum gennem øget forskning, innovation og udvikling, må sikre, at alle områder, hvor der udvikles viden, inddrages i strategien, og at ny viden i langt højere grad gøres anvendelsesorienteret.

I drøftelserne af strategiudviklingen har fokus indtil nu i høj grad været rettet mod, hvordan universiteterne kan bidrage, men vi må tænke langt bredere, så alle muligheder for innovation og udvikling bringes i spil.

I det forbindelse er det helt centralt, at de erhvervsrettede videregående uddannelser får bedre mulighed for at bidrage til vækst og velfærd. Derfor må en væsentlig del af den offentlige VEU-indsats målrettes de uddannede medarbejdere og ledere.

De korte og mellemlange videregående uddannelser udgør nu et vigtigt område i forhold til at sikre den fornødne vækst og udvikling – såvel på det private som på det offentlige arbejdsmarked.

De erhvervsrettede videregående uddannelser kan imidlertid bidrage langt mere. Det kan ske gennem en målrettet indsats på følgende områder.

1. Bedre udnyttelse af den viden og innovation, som sektoren selv udvikler. Det betyder bl.a., at den viden, som udvikles inden for områder som f.eks. sundhed, pædagogik og undervisning skal systematiseres, formidles og omsættes langt mere effektivt.
2. Bedre udnyttelse af den relevante forskning fra universitetssektoren. Denne forskning tænkes anvendt på de erhvervsrettede videregående uddannelser gennem forskningstilknytningen, men der er behov for at styrke dette forbindelsesled.
3. Udvikling af nye professionsbacheloruddannelser, idet meget tyder på, at netop denne form for erhvervsrettet kompetenceprofil er efterspurgt på langt flere erhvervsområder. Professionsbacheloren kan derfor ses som en vigtig mulighed for at styrke erhvervsområder, der er potentielle vækstområder i Danmark.
4. Kvalitetssikring af de eksisterende uddannelser, så der opnås størst mulig effekt og kvalitet for de anvendte ressourcer. Der må bl.a. arbejdes for at mindske frafaldet på uddannelserne gennem etablering af en forpligtelse for uddannelsesinstitutionerne til inden for de første 3 måneder efter studiestart at gennemføre en individuel samtale med den studerende.

Med disse ord håber jeg, at vi får en god konference, som kan styrke de faglige organisationers bidrag til vækst og velfærd i en stadig mere globaliseret verden.